

INCZE NORBERT¹ – PESUTH TAMÁS²

E-HEALTH – DIGITALIZÁLÓDIK AZ EGÉSZSÉGÜGY?

A „Netzwerk Digital”³ kezdeményezés keretében az Advantage Austria Magyarország a Budapesti Corvinus Egyetemen együttműködve szervezte meg „Az E-Health jövője – Digitalizálódik az egészségügy?” című rendezvényt. A konferencia 2020. november 24-én valósult meg, a COVID-19 vírus okozta járványügyi helyzetre tekintettel online platformon. A rendezvényen a téma szakértői vitatták meg az egészségügy digitalizációját érintő lehetőségeket és kockázatokat, illetve a témakört érintő aktuális összefüggéseket. A konferencián a Budapesti Corvinus Egyetem, a Roland Berger, a Siemens, az ELGA Österreich, a Bosch és az IFUA szakértői tartottak előadást.

Összefoglaló cikkünkben a konferencián elhangzott előadások, az egyes témák fontosabb megállapításait és a felmerülő kérdéseket mutatjuk be.

E-HEALTH – FELHAJTÁS VAGY VALÓSÁG?

Az egészségügy digitális forradalmáról már régóta és széles körben beszélnek, de az igazi nagy áttörés ezidáig úgy tűnt, hogy nem következett be. A COVID-19 vírus okozta fejlemények azonban látványos és széles körben érzékelhető változást eredményeztek az egészségügy digitalizációjának eddig tapasztalt dinamikájában. Mivel magyarázható ez a futótűz gyorsaságú változás? Egyrészt egyértelműen kijelenthető, hogy az elmúlt időszakban a vállalatok jelentős része kiépítette és fejlesztette az IT szervezeti egységét, aminek a szerepe jelentősen fel is értékelődött, hiszen a cégek arra kényszerültek, hogy szolgáltatásaikat online módon is megjelenítsék. Másrészt a jogi szabályozás és a gazdaságpolitika is támogatja a digitális infrastruktúra kialakítását és további bővítését, korszerűsítését (például 5G, hálózatbővítés stb.). Az egészségügyi rendszer modernizációja mellett világos és sok esetben határozott politikai akarat is van, aminek az egyik legfontosabb eleme a költségek csökkentése, optimalizálása. Ez a szempont a demográfiai folyamatok miatt is kulcsfontosságú.

FORDULÓPONTHOZ ÉRKEZETT AZ EGÉSZSÉGÜGYI RENDSZER?

Az egészségügyi ágazat digitalizációját érintő kutatásokat már több mint 20 éve végeznek, de a szektorban bejelentett kezdeményezéseket, projekteket sok esetben csak részlegesen hajtották végre. Ez milyen körülménnyel függ össze? Ennek vizsgálata során számos kérdés felmerülhet. A

¹ A budapesti Osztrák Nagykövetség Kereskedelmi Osztályának munkatársa

² Egyetemi docens, Budapesti Corvinus Egyetem, Pénzügy Tanszék

³ A „Netzwerk Digital” a magyarországi német nyelvű gazdasági szervezetek közös kezdeményezése. Célja a digitalizálás gyakorlati szempontból releváns aspektusainak bemutatása. 2019 elején hozták létre.

digitalizáció valóban az egészségügy jövője? Elkerülhetetlen-e a digitalizálás bevezetése vagy ez csak egy részben felhasználható lehetőség? A világgazdaság két vezető hatalmának – Amerikai Egyesült Államok és Kína – gazdaságában tapasztalható közelmúltbeli fejlemények arra engednek következtetni, hogy az egészségügyi ellátórendszer átalakulása a szemünk előtt zajlik. Az egészségügy digitalizációjában rejlő lehetőségek mellett azonban megalapozott aggodalmak is találhatóak, politikai szempontból kulcsfontosságú az infrastruktúra biztonsága. Mind a kibertámadások elleni védekezést, mind a betegekre vonatkozó adatvédelmi szempontokat is megfelelő módon garantálni kell, mindezt egységes irányelvek mellett.

AZ PÁCIENSHEZ VALÓ ÚJ VISZONY

Dr. Neumann Karsten, a Roland Berger tanácsadó cég senior partnere az egészségügyi ökoszisztémát emelte ki. Az egészségügy digitalizációja azt jelenti, hogy a folyamatokat – időpontok foglalása, a betegek életútjának nyomon követése, az egészségbiztosítóval történő kommunikáció – digitálisan kell kezelni, ezeknek úgy kell működniük, mint az más szektorokban is – például a bankszektorban – tapasztalható. Az egészségügyi szolgáltatóknak létre kell hozniuk egy ökoszisztémát, ami a beteg / fogyasztó számára nem igényel további beavatkozást részéről. A magánegészségügyi szolgáltatók területén kiemelt fontosságú, hogy az egészséges ügyfeleket meg lehessen nyerni prevenciók, illetve egyéb életmódjavító szolgáltatásokra. Ezáltal a beteg/fogyasztó megszokja, hogy számára milyen egészségügyi szolgáltató a preferált partner.

A közegészségügyben már megjelentek az első jó megközelítések a betegszabadság digitális ügyintézése és az orvosi nyilvántartások digitalizáltsága területén. A folyamatok felgyorsítása, illetve az orvos és beteg közötti kommunikáció hatékonyságának javítása még nem teljes mértékben történt meg. Mivel a közegészségügyben ezek az említett területek nincsenek megfelelően kihasználva, a magánegészségügyi szereplők ezeken a területeken innovációkkal a hiányt be tudják tölteni.

HOGYAN KELL SZABÁLYOZNI EZT AZ ÚJ KAPCSOLATOT AZ E-HEALTH TERÜLETÉN?

A beteg, az orvos és az adatvédelem közötti kapcsolat kialakításához új szabályrendszerre van szükség, ami a piaci szereplők magatartását hivatott definiálni. Az államnak szabályokat kell meghatározni az egészségügyi szolgáltatók számára is. Az egészségügyi ellátórendszert illetően kijelenthető, hogy az egyes szereplőknek és az általuk képviselt megoldásaiknak a társadalmi véleményeket igénybe kell venni. Ez a fejlődési irány a fogyasztó/beteg felelősségvállalásán nyugszik: a számukra kedvezőtlen fejleményeket idejében meg tudják állítani, ehhez azonban aktív társadalmi egyeztetés is szükséges.

A bizalom kulcsfontosságú szempont. A jogalkotónak biztosítania kell a piac szabályozását is úgy, hogy közben elkerüljék a különböző érdekcsoportok monopóliumát. A közelmúltban hasonló tendenciákat lehetett megfigyelni az IT-szektorban, a Szilícium-völgyben kialakult piaci viszonyok tekintetében (Amazon, Apple, Facebook, Google).

A digitalizálás iránya ellen ható legnagyobb félelem a teljes megfigyeléstől való félelem. Ezt a „horror forgatókönyvet” szembe kell állítani valós, gyakorlati, pozitív példákkal. A BOSCH Budapesti Orvosi Központja ebben a tekintetben példaértékű. Ennek a projektnek a keretében a BOSCH, mint vállalat elkötelezte magát az alkalmazottak egészsége iránt. Az állami egészségügyi rendszert kiegészítve preventív vizsgálatokat biztosít a munkavállalói számára.

MILYEN KIHÍVÁSOKKAL NÉZNEK SZEMBE A KÓRHÁZAK, ILLETVE AZ ORVOSOK?

Az egészségügyi rendszer digitalizációja egyúttal olyan új diagnosztikai kezelési lehetőségeket is létrehoz, mint a személyre szabott orvoslás. Az E-Health megkönnyíti az egészségügyi rendszer szereplői (szolgáltatók, lakosság, állam) közötti kommunikációt és a páciensek számára lehetővé teszi, hogy a saját egészségüket érintő kérdéseket sokkal jobban tudják befolyásolni, például alkalmazásokon keresztül hozzáférhetnek az egészségügyi állapotukról szóló információkhoz. Ezen kívül a Roland Berger tanácsadó várakozásai szerint a páciensek már 2025-ben bármikor hozzáférhetnek a személyes egészségügyi adataikhoz a megfelelő platformokon. Az egészségügyi platformok ilyen irányú fejlődése megkönnyíti az orvosok számára a páciensek kezelését, egyidejűleg az adatokhoz való hozzáférés a magánszektor, illetve a gyógyszeripar érdeke is.

A technológia fontos szerepet játszik, a digitalizáció, mesterséges intelligencia meghatározó fontosságú témák, az egyes szereplőknek ehhez alkalmazkodniuk kell. Az E-Health elterjedése jelentősen megváltoztatja az egészségügy szakmai önképét és a munkaköri feladatokat. A kórházak, illetve az orvosok, az egészségügyi személyzet számára a technológia változása kiemelkedő hatású. A diagnózisok és a terápiák új lehetőségei jelennek meg, ehhez azonban szükséges az ágazat szereplőinek alkalmazkodása.

Az állami egészségügyi ellátás továbbfejlesztése szempontjából a digitalizáció a fordulópont. Ennek sikeréhez azonban az egyes szereplők (vállalatok, szolgáltató, betegek és állam) közötti együttműködésre és egyensúlyra van szükség.

A technológiai cégek számára az adat a legértékesebb erőforrás, az adat az új olaj. Dr. Leisch Franz, az ELGA4 Austria ügyvezetője előadásában hangsúlyozta, hogy ezek az adatok kitűnően használhatóak további kutatásokra, és pénzügyi előnyökhöz is juttathatják a gyógyszeripari cégeket, biztosító társaságokat és az egészségügyi szolgáltatókat. Ebben a kérdésben azonban az államnak garantálnia kell egy egységes adatvédelmi szabvány biztosítását és az adatok biztonságát, mielőtt ezek az adatokat teljes egészében kiszolgáltatnák a különböző szereplőknek. Az adatvédelmi szempontok mellett a minimális műszaki-technológiai feltételeket is biztosítani kell. Ide tartozik a kórházak teljes műszaki védelme – például áramszünetre vagy kibertámadásra történő felkészültség – és a működési feltételek folyamatos biztosítása.

KÖVETKEZTETÉSEK

Az egészségügy jelenleg világszerte nagy változásokon megy keresztül, amit a negyedik ipari forradalom okoz és a COVID-19 világjárvány pedig felgyorsít. Az egész ágazat átalakul, ennek során a digitális vállalatok új generációja küzd az állami infrastruktúrába való belépésért. Az új technológiai áttörések és az E-Health koncepciók ösztönzik a konvergenciát a politikai, üzleti és társadalmi szereplők között.

Az E-Health nem lesz képes lefedni a betegek és az egészségügyi szolgáltatók közötti összes nyitott területet, de fontos eszköznek bizonyulhat az alulfinanszírozott egészségügyi rendszerek

⁴ *Elektronische Gesundheitsakte*, az osztrák elektronikus egészségügyi nyilvántartási rendszer. 2013-ban vették be.

megreformálásában. Az E-Health könnyebbé teheti az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést adott esetben az ország periferiáján vagy alacsony jövedelmű háztartások esetében is. Az E-Health innovációt hoz az egészségügyi szektorba, főleg azokon területen, ahol többnyire erőforrás-szegény a környezet, nem rendelkeznek megfelelő egészségügyi infrastruktúrával és szolgáltatásokkal, illetve rossz az információkhoz való hozzáférés.

Összefoglalásként elmondható, hogy az egészségügyi ágazatban megfigyelhetők olyan fejlemények, amik korábban más iparágakban, ágazatokban is tapasztalhatók voltak. A technológia és az új üzleti lehetőségek ösztönzik a fejlesztéseket és ennek számos folyamánya lesz.